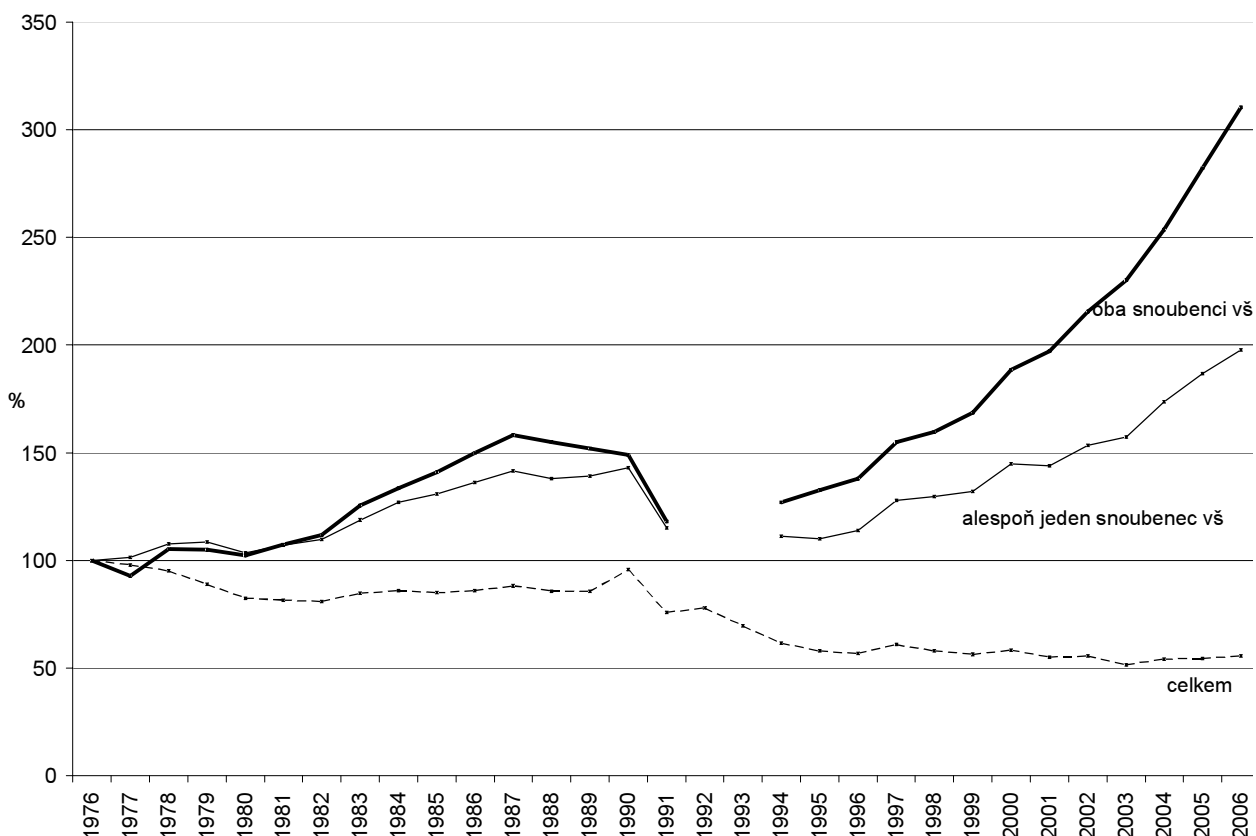

4. Sňatky

V poválečné historii se počet sňatků v České republice ve dvou obdobích přiblížil k hranici 100 tis. Nejprve v druhé polovině 40. a počátku 50. let, pak v polovině 70. let. V dalším období došlo k výrazném poklesu, např. do roku 1982 na cca 77 tis. V následujících sedmi letech, to je do roku 1989, se udržoval počet nad hranicí 80 tis. Výrazný vzestup v roce 1990 (na 91 tis. sňatků) byl dán ohlášeným zrušením cenové regulace a výhodných novomanželských půjček od počátku příštího roku, takže zvýšený počet snoubenců realizoval svatbu ještě za nižší ceny a s možností využít uvedené půjčky. Uvedené uspořádání velkého počtu sňatků mělo za následek jejich velký pokles v dalším roce (na 71 tis.) a ani následné jednoleté zvýšení na 74 tis. již nezměnilo nic na zásadní změně, to je na započatém výrazném snižování počtu uzavřených sňatků. Od roku 1995 se počty sňatků pohybují v rozmezí 51-55 tis., s výkyvem „nahoru“ v roce 1997 na necelých 58 tis. a opačným směrem k historickému minimu, což bylo 49 tis. v roce 2003.

Za svatbu s vysokoškolačkou zde budeme považovat svatbu, při které byl alespoň jeden ze snoubenců vysokoškolák. Počet těchto svateb měl od celkového počtu sňatků odlišný trend. V dlouhodobém pohledu (od roku 1976) těchto svateb přibývá - v roce 2006 jich byl téměř dvojnásobný počet než v roce výchozím. Nárůst počtu svateb při nichž byli vysokoškoláky oba snoubenci, byl ještě výraznější a to na více jak trojnásobek, přičemž nárůst se zvýraznil od roku 1993. U obou výše uvedených typů svateb vysokoškolačků se dopad očekávaných ekonomických změn v roce 1990 neprojevil, u „čistě“ vysokoškolských svateb dokonce pokračoval i v tomto roce úbytek, ke kterému již došlo i ve dvou předchozích letech. Výrazný pokles v roce následném se však těchto svateb týkal téměř stejnou měrou jako sňatků jiných vzdělanostních typů.

Graf 4.1. Indexy počtu sňatků – rok 1986 = 100%

Na rozdíl od celkového počtu sňatků však u vysokoškolských sňatků nebyl úbytek dlouhodobý a vývoj se změnil na nárůst až k „rekordním“ hodnotám – u sňatků alespoň s jedním vysokoškolačkou byl počet sňatků v roce 2000 poprvé vyšší než v roce 1990 a u sňatků vysokoškolačků s vysokoškolačkou předchozí maximum z roku 1987 bylo překonáno již v roce 1998.

Tab. 4.1. Sňatky celkem a snoubenců s vysokoškolským vzděláním

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Počet															
Sňatky celkem	71 973	74 060	66 033	58 440	54 956	53 896	57 804	55 027	53 523	55 321	52 374	52 732	48 943	51 447	51 829	52 860
Muž vš	6 409			6 222	6 049	6 182	6 889	6 929	7 017	7 590	7 623	7 850	8 148	8 760	9 437	9 855
Žena vš	3 883			3 951	4 139	4 371	4 951	5 125	5 373	6 051	6 107	6 880	7 114	8 085	8 847	9 708
Oba vš	2 068			2 228	2 325	2 418	2 717	2 798	2 956	3 306	3 457	3 780	4 034	4 445	4 948	5 439
Alespoň jeden vš	8 224			7 945	7 863	8 135	9 123	9 256	9 434	10 335	10 273	10 950	11 228	12 400	13 336	14 124
	Podíl ze sňatků celkem (v %)															
Muž vš	8,9			10,6	11,0	11,5	11,9	12,6	13,1	13,7	14,6	14,9	16,6	17,0	18,2	18,6
Žena vš	5,4			6,8	7,5	8,1	8,6	9,3	10,0	10,9	11,7	13,0	14,5	15,7	17,1	18,4
Oba vš	2,9			3,8	4,2	4,5	4,7	5,1	5,5	6,0	6,6	7,2	8,2	8,6	9,5	10,3
Alespoň jeden vš	11,4			13,6	14,3	15,1	15,8	16,8	17,6	18,7	19,6	20,8	22,9	24,1	25,7	26,7

Z vývoje počtu sňatků dle popisovaného třídění vyplývají i změny v podílu sňatků vysokoškoláků z jejich celkového počtu. Zatímco na počátku období, to je v roce 1976, bylo sňatků s vysokoškolským ženichem 6,0 % a nevěst tohoto vzdělání jen 3,3 %, v roce 2006 byly již oba podíly přes 18 %. Svatby obou vysokoškolských snoubenců tvoří nyní již více jak desetinu všech svateb, před 30 roky to nebyla ani 2 %.

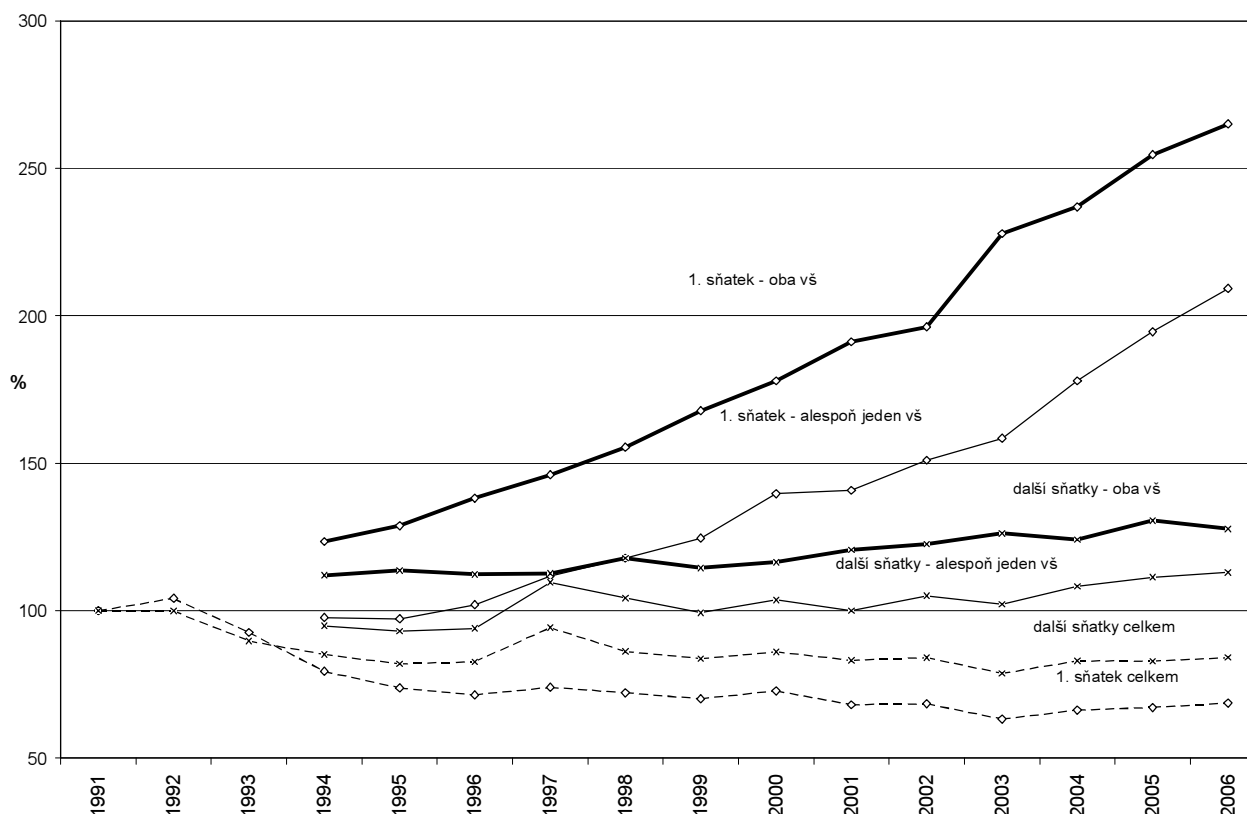
Počet „vysokoškolských“ svateb byl jistě podstatně ovlivněn trvale se rozšiřující základnou, tedy trvalým nárůstem počtu vysokoškoláků. Při vztahování k údajům o počtu vysokoškoláků, což je ale možno jen za roky se sčítáním lidu event. za roky sčítání blízké vyplývá, že sňatečnost vysokoškoláků je větší než v celkové populaci. Např. v roce 2001 byl zřetelně větší podíl sňatků svobodných mužů vysokoškoláků proti sňatkům všech svobodných mužů až do věku 50 roků, u žen do 35 roků.

Sňatky, ve kterých byli oba snoubenci svobodní, měly v úhrnu za ČR obdobný vývoj jako celkový počet sňatků, tedy sňatky bez rozlišení **podle rodinného stavu**. Naproti tomu sňatky obou svobodných, ve kterých byl alespoň jeden vysokoškolák, měly od celkového počtu vysokoškolských svateb vývoj odlišný. Tyto sňatky byly hlavním nositelem vzestupu celkového počtu sňatků s vysokoškolákem – např. z nárůstu v roce 2006 proti roku o 1991 o 5,9 tis. připadalo na sňatky obou svobodných 5,5 tis. V relativním vyjádření vzrostly největší měrou sňatky obou vysokoškoláků - např. údaj za rok 2006 představuje proti roku 1991 více jak trojnásobek.

Tab. 4.2. Sňatky svobodných snoubenců celkem a s vysokoškolským vzděláním

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Počet															
Sňatky celkem	49 778	51 883	46 107	39 538	36 756	35 544	36 866	35 896	34 927	36 228	33 918	34 065	31 471	33 022	33 446	34 178
Muž vš	3 981			3 905	3 787	3 928	4 308	4 464	4 688	5 157	5 187	5 347	5 735	6 258	6 812	7 245
Žena vš	2 376			2 582	2 719	2 949	3 229	3 502	3 830	4 422	4 604	5 186	5 443	6 290	6 978	7 731
Oba vš	1 340			1 584	1 628	1 756	1 930	2 054	2 268	2 569	2 725	2 954	3 227	3 620	4 026	4 475
Alespoň jeden vš	5 017			4 903	4 878	5 121	5 607	5 912	6 250	7 010	7 066	7 579	7 951	8 928	9 764	10 501
	Podíl ze sňatků celkem (v %)															
Muž vš	8,0			9,9	10,3	11,1	11,7	12,4	13,4	14,2	15,3	15,7	18,2	19,0	20,4	21,2
Žena vš	4,8			6,5	7,4	8,3	8,8	9,8	11,0	12,2	13,6	15,2	17,3	19,0	20,9	22,6
Oba vš	2,7			4,0	4,4	4,9	5,2	5,7	6,5	7,1	8,0	8,7	10,3	11,0	12,0	13,1
Alespoň jeden vš	10,1			12,4	13,3	14,4	15,2	16,5	17,9	19,3	20,8	22,2	25,3	27,0	29,2	30,7

Graf 4.2. Indexy počtu sňatků podle pořadí – rok 1991 = 100 %

Vysokoškoláci mají proti celkové populaci ve sňatcích v obou pohlavích větší zastoupení svobodných a menší zejména rozvedených. Velký je rozdíl hlavně u žen. Na počátku hodnoceného období byl však poměr u obou pohlaví opačný; u mužů došlo ke zvratu až od roku 2000.

Tab. 4.3. Sňatky snoubenců s vysokoškolským vzděláním podle rodinného stavu snoubenců

		1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	
		Počet																
Ženich	svobodný	4 509	.	.	4 405	4 329	4 465	4 888	5 009	5 203	5 689	5 746	5 932	6 250	6 790	7 403	7 842	
	rozvedený	1 742	.	.	1 668	1 590	1 599	1 877	1 794	1 712	1 786	1 767	1 804	1 787	1 884	1 919	1 915	
	ovdovělý	158	.	.	149	130	118	124	126	102	115	110	114	111	86	115	98	
Nevěsta	svobodná	2 935	.	.	3 066	3 227	3 430	3 803	4 058	4 389	4 973	5 155	5 832	6 098	7 021	7 747	8 556	
	rozvedená	900	.	.	830	860	889	1 084	1 010	940	1 027	916	992	963	1 018	1 062	1 107	
	ovdovělá	48	.	.	55	52	52	64	57	44	51	36	56	53	46	38	45	
		Podíl (v %)																
Ženich	svobodný	70,4	.	.	70,8	71,6	72,2	71,0	72,3	74,1	75,0	75,4	75,6	76,7	77,5	78,4	79,6	
	rozvedený	27,2	.	.	26,8	26,3	25,9	27,2	25,9	24,4	23,5	23,2	23,0	21,9	21,5	20,3	19,4	
	ovdovělý	2,5	.	.	2,4	2,1	1,9	1,8	1,8	1,5	1,5	1,4	1,5	1,4	1,0	1,2	1,0	
Nevěsta	svobodná	75,6	.	.	77,6	78,0	78,5	76,8	79,2	81,7	82,2	84,4	84,8	85,7	86,8	87,6	88,1	
	rozvedená	23,2	.	.	21,0	20,8	20,3	21,9	19,7	17,5	17,0	15,0	14,4	13,5	12,6	12,0	11,4	
	ovdovělá	1,2	.	.	1,4	1,3	1,2	1,3	1,1	0,8	0,8	0,6	0,8	0,7	0,6	0,4	0,5	
		Rozdíl proti struktuře sňatků celkem (v procentních bodech)																
Ženich	svobodný	-6,7	.	.	-5,1	-4,0	-2,8	-2,5	-2,2	-0,2	0,2	1,2	1,5	3,1	3,8	4,5	5,5	
	rozvedený	5,8	.	.	4,4	3,4	2,3	2,2	1,7	0,2	-0,4	-1,4	-1,7	-3,2	-3,5	-4,5	-5,5	
	ovdovělý	1,0	.	.	0,8	0,5	0,5	0,3	0,5	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	-0,3	0,0	-0,0	
Nevěsta	svobodná	-1,9	.	.	1,2	2,1	3,2	3,5	4,4	6,7	7,1	9,5	10,2	11,4	12,7	13,1	13,3	
	rozvedená	1,9	.	.	-1,0	-1,8	-2,9	-3,3	-4,2	-6,1	-6,6	-8,7	-9,6	-10,8	-11,8	-12,2	-12,5	
	ovdovělá	-0,1	.	.	-0,2	-0,3	-0,3	-0,2	-0,3	-0,6	-0,6	-0,8	-0,6	-0,6	-0,9	-0,9	-0,7	

Pokud srovnáme zastoupení jednotlivých typů sňatků podle kombinace rodinného stavu snoubenců za vysokoškoláky a za celou populaci, pak pouze u sňatků dvou svobodných je podíl u vysokoškoláků větší

(o 9,6 bodů). U všech ostatních typů sňatků je výsledek srovnání opačný, tedy větší zastoupení mezi sňatky celkem než mezi sňatky obou vysokoškoláků (1,5 –1,8 násobné).

Tab. 4.4. Sňatky obou snoubenců s vysokoškolským vzděláním podle rodinného stavu v úhrnu za roky 1994 – 2006

		Ženich			
		svobodný	rozvedený	ovdovělý	celkem
		Počet			
Nevěsta	svobodná	34 816	3 560	161	38 537
	rozvedená	2 030	3 757	248	6 035
	ovdovělá	61	163	55	279
	celkem	36 907	7 480	464	44 851
		Podíl (v %)			
Nevěsta	svobodná	77,6	7,9	0,4	85,9
	rozvedená	4,5	8,4	0,6	13,5
	ovdovělá	0,1	0,4	0,1	0,6
	celkem	82,3	16,7	1,0	100,0
		Rozdíl proti struktuře sňatků celkem (v procentních bodech)			
Nevěsta	svobodná	9,6	-2,2	-0,0	7,4
	rozvedená	-2,3	-4,2	-0,3	-6,9
	ovdovělá	-0,1	-0,3	-0,1	-0,5
	celkem	7,1	-6,7	-0,4	x

Popsaný vývoj má za následek i změnu struktury sňatků podle rodinného stavu snoubenců. Ze sňatků v celé ČR tvoří svatby obou svobodných (po poklesu z cca 70 % na počátku 90.let) v posledních letech okolo 65 %. U sňatků s vysokoškolačky je naproti tomu vzestup podílu téměř trvalý a to nyní na bezmála tři čtvrtiny uzavřených svateb a u sňatků obou vysokoškoláků dokonce již přes 82 %.

Mezi vysokoškolačky vzrůstá největší měrou počet sňatků svobodných a tedy snižuje průměrné pořadí uzavíraných sňatků. Je to sice odlišný vývoj od sňatků celkem, ovšem není ho možno a priori interpretovat jako důsledek menší rozvodovosti vysokoškolských manželství. Uvedené je hlavně důsledkem trvale rostoucího počtu vysokoškoláků a tedy velkého nárůstu „zdrojů“ v první řadě pro sňatky svobodných. Průměrné pořadí manželství je ve sňatcích za ČR celkem v posledních letech stabilní a neliší se ani mezi muži a ženami – činí 1,3 oproti 1,1-1,2 u vysokoškoláků.

Tab. 4.5. Sňatky snoubenců s vysokoškolským vzděláním podle pořadí sňatku

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Sňatky: ženich vysokoškolák - nevěsta vysokoškolačka																
Ženich: 1.	1 496	.	.	1 718	1 784	1 886	2 106	2 206	2 398	2 710	2 896	3 117	3 397	3 785	4 214	4 690
2.	504	.	.	455	460	451	522	506	469	513	485	580	553	568	642	650
3.	60	.	.	50	70	78	75	80	76	73	67	73	70	82	83	87
4.+	8	.	.	5	11	3	14	6	13	10	9	10	14	10	9	12
průměr	1,31	.	.	1,26	1,27	1,25	1,26	1,25	1,22	1,21	1,19	1,20	1,18	1,17	1,17	1,16
Nevěsta: 1.	1 600	.	.	1 808	1 874	1 980	2 193	2 311	2 521	2 825	3 007	3 280	3 529	3 951	4 391	4 867
2.	425	.	.	376	397	390	463	434	394	431	405	450	455	443	491	514
3.	42	.	.	42	50	46	59	49	39	42	42	45	42	45	57	52
4.+	1	.	.	2	4	2	2	4	2	8	3	5	8	6	9	6
průměr	1,25	.	.	1,21	1,22	1,20	1,22	1,19	1,16	1,16	1,14	1,15	1,14	1,12	1,13	1,12
Sňatky: ženich vysokoškolák - nevěsta celkem																
Ženich: 1.	4 509	.	.	4 405	4 329	4 465	4 888	5 009	5 203	5 689	5 746	5 932	6 250	6 790	7 403	7 842
2.	1 605	.	.	1 578	1 480	1 456	1 695	1 639	1 513	1 614	1 579	1 627	1 613	1 677	1 727	1 705
3.	263	.	.	208	214	237	273	243	270	254	263	248	241	257	270	270
4.+	32	.	.	31	26	24	33	38	31	33	35	43	44	36	37	38
průměr	1,35	.	.	1,34	1,33	1,32	1,34	1,32	1,31	1,29	1,29	1,29	1,27	1,26	1,25	1,24
Nevěsta: 1.	4 705	.	.	4 576	4 460	4 586	5 060	5 205	5 404	5 944	5 989	6 162	6 493	7 086	7 672	8 135
2.	1 488	.	.	1 418	1 395	1 388	1 581	1 465	1 404	1 415	1 420	1 501	1 462	1 451	1 547	1 515
3.	197	.	.	209	179	187	225	229	189	207	190	165	171	202	193	180
4.+	19	.	.	19	15	21	23	30	20	24	24	22	22	21	25	25
průměr	1,30	.	.	1,30	1,30	1,30	1,30	1,29	1,26	1,25	1,25	1,24	1,23	1,22	1,21	1,20
Sňatky: ženich celkem - nevěsta vysokoškolačka																
Ženich: 1.	2 662	.	.	2 846	3 028	3 251	3 606	3 848	4 149	4 765	4 944	5 528	5 788	6 668	7 357	8 183
2.	1 025	.	.	950	932	929	1 122	1 094	1 017	1 091	999	1 146	1 151	1 224	1 289	1 345
3.	165	.	.	137	159	170	190	166	182	164	142	184	145	175	179	159
4.+	31	.	.	18	20	21	33	17	25	31	22	22	30	18	22	21
průměr	1,37	.	.	1,32	1,32	1,30	1,32	1,29	1,27	1,25	1,22	1,23	1,22	1,20	1,19	1,18
Nevěsta: 1.	2 935	.	.	3 066	3 227	3 430	3 803	4 058	4 389	4 973	5 155	5 832	6 098	7 021	7 747	8 556
2.	871	.	.	790	802	848	997	934	868	941	849	941	905	939	964	1 037
3.	72	.	.	89	100	89	144	126	110	122	97	89	93	113	121	107
4.+	5	.	.	6	10	4	7	7	6	15	6	18	18	12	15	8
průměr	1,27	.	.	1,25	1,25	1,24	1,26	1,24	1,21	1,20	1,17	1,17	1,16	1,15	1,14	1,13

Pokud vysokoškoláci vstupují do dalšího manželství po rozvodu, je to v průměru zhruba za pět a půl roku. Doba se v průběhu sledovaného časového úseku prodlužovala. Mezi muži a ženami není velký rozdíl, přesto je však u žen trvale delší než u mužů. Oproti celkové populaci vstupují vysokoškoláci po rozvodu do dalšího sňatku dříve.

Tab. 4.6. Průměrná doba od rozvodu do uzavření dalšího sňatku obou snoubenců s vysokoškolským vzděláním

	v rocích															
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Doba																
Ženich	3,7	.	.	3,6	4,1	4,3	4,2	4,5	4,9	4,9	4,9	5,1	5,0	5,2	5,5	5,4
Nevěsta	4,1	.	.	4,4	4,6	4,6	5,0	4,8	5,0	5,6	5,1	5,8	5,6	5,5	5,9	5,6
Rozdíl: doba za sňatky obou vysokoškoláků - doba za sňatky celkem																
Ženich	-0,3	.	.	-0,8	-0,6	-0,5	-1,0	-0,8	-0,9	-1,0	-0,9	-1,0	-1,3	-1,2	-1,2	-1,4
Nevěsta	-0,1	.	.	-0,4	-0,3	-0,4	-0,4	-0,7	-0,8	-0,4	-0,9	-0,3	-0,9	-1,1	-1,1	-1,5

Jestliže za jednotlivé základní typy vzdělání dosadíme číselné hodnoty (1-základní, 2-střední bez maturity, 3-střední s maturitou a 4-vysokoškolské), pak je z následné tabulky patrný postupný nárůst vzdělání partnerů ve sňatcích, ve kterých je alespoň jeden ze snoubenců vysokoškolák. Vzestup je patrný hlavně u nevěst ve sňatcích s vysokoškolsky vzdělaným mužem, u sňatků s vysokoškolsky vzdělanou

nevěstou je nárůst vzdělání ženichů jen nevelký. Pravděpodobnou hlavní příčinou změny je rozšiřující se počet žen s vysokoškolským vzděláním (viz kapitola 3), který vzrůstá větší měrou než počet vysokoškolsky vzdělaných mužů a tedy pro muže s vysokoškolským vzděláním se tak více zvětšuje „nabídka“ nevěst stejného vzdělání.

Zároveň pro obě pohlaví platí, že při prvních sňatcích je průměrné vzdělání jejich partnerů větší než u sňatků dalších (u mužů s vysokoškolským vzděláním se vzdělání jejich nevěst mezi prvním a dalším sňatkem snižuje více než vzdělání ženichů nevěst s vysokoškolským vzděláním).

Tab. 4.7. Průměrné vzdělání partnerů ve sňatcích snoubenců s vysokoškolským vzděláním

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Sňatky vysokoškoláků celkem																
Nevěsty vysokoškoláků	3,18			3,22	3,25	3,27	3,27	3,29	3,31	3,33	3,35	3,40	3,42	3,43	3,45	3,48
Ženiši vysokoškolaček	3,36			3,42	3,41	3,39	3,37	3,38	3,40	3,39	3,44	3,44	3,46	3,44	3,45	3,45
Rozdíl ženiši - nevěsty	0,18			0,20	0,16	0,13	0,10	0,09	0,09	0,06	0,09	0,03	0,03	0,00	-0,00	-0,03
Sňatky vysokoškoláků, obou svobodných snoubenců																
Nevěsty vysokoškoláků	3,23			3,31	3,34	3,36	3,37	3,40	3,42	3,43	3,46	3,51	3,52	3,54	3,55	3,58
Ženiši vysokoškolaček	3,43			3,51	3,50	3,48	3,49	3,47	3,49	3,47	3,49	3,48	3,51	3,48	3,48	3,49
Rozdíl ženiši - nevěsty	0,20			0,20	0,16	0,12	0,12	0,07	0,07	0,03	0,03	-0,03	-0,01	-0,05	-0,07	-0,09
Rozdíl průměrného vzdělání partnera: sňatky vysokoškoláků celkem - sňatky vysokoškoláků, obou svobodných snoubenců																
Nevěsty vysokoškoláků	0,05			0,09	0,08	0,10	0,10	0,10	0,11	0,11	0,11	0,11	0,10	0,10	0,09	0,09
Ženiši vysokoškolaček	0,07			0,10	0,08	0,09	0,12	0,08	0,09	0,08	0,05	0,04	0,05	0,04	0,03	0,03

Věk snoubenců v období od roku 1991 trvale vzrůstá. Modální (nejpočetněji zastoupený) věkový interval všech ženichů vzrostl z 21 na 28 roků (v roce 2006), nevěst z 18 na 26 roků. U svateb vysokoškoláků to bylo z 25 roků u ženichů a 24 roků u nevěst na 28 roků u obou pohlaví. Z uvedeného je patrné, že rozdíl modálního věku snoubenců, zejména ženichů, mezi všemi svatbami a svatbami „vysokoškolskými“ se zmenšil až dokonce zanikl.

Obdobné vztahy vyplývají i při hodnocení průměrného věku snoubenců - zvýšil se průměrný věk jak vysokoškolsky vzdělaných ženichů, tak nevěst. Nárůst (cca o 2 roky) je patrný při samostatném pohledu na první a druhé a další sňatky; ve vývoji průměrného věku snoubenců vysokoškoláků celkem se promítá změna struktury těchto svateb dle pořadí (zvýšuje se podíl sňatků vyššího pořadí a tedy ve vyšším věku). V dílčích položkách průměrného věku ženichů i nevěst podle pořadí manželství byl nárůst větší než v úhrnu a to výrazně. Tento výsledek je způsoben změnou struktury sňatků podle pořadí, která celkový průměrný věk snižovala.

Tab. 4.8. Průměrný věk při sňatcích obou snoubenců s vysokoškolským vzděláním

		v rocích															
		1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Sňatky vš celkem	ženich	32,1			31,5	32,1	31,8	32,2	32,0	31,8	32,0	31,7	32,2	32,2	32,0	32,3	32,3
	nevěsta	28,9			28,6	29,1	29,0	29,3	29,1	28,8	29,4	29,2	29,4	29,6	29,4	29,7	29,8
1.sňatek obou snoubenců	ženich	27,9			28,0	28,3	28,2	28,4	28,6	28,8	28,8	29,1	29,4	29,5	29,7	29,9	30,1
	nevěsta	25,9			26,0	26,4	26,4	26,6	26,6	26,9	27,1	27,3	27,4	27,8	27,9	28,2	28,4
2. a další sňatek	ženich	41,8			42,2	43,1	43,0	43,9	43,3	43,8	45,4	43,4	44,0	45,4	43,8	45,1	44,9
	nevěsta	36,6			37,0	37,7	38,6	38,0	38,3	38,2	40,2	39,4	39,5	40,1	39,7	40,2	39,9
Rozdíl: sňatky s oběma snoubenci vš - sňatky celkem																	
Sňatky vš celkem	ženich	4,5			3,1	3,3	2,6	2,3	1,9	1,2	1,1	0,4	0,4	-0,1	-0,8	-0,8	-1,1
	nevěsta	4,3			3,2	3,3	2,9	2,3	2,0	1,3	1,4	0,9	0,6	0,3	-0,3	-0,3	-0,6
1.sňatek obou snoubenců	ženich	4,3			3,9	3,9	3,5	3,2	3,0	2,7	2,4	2,2	2,0	1,6	1,4	1,2	1,0
	nevěsta	4,9			4,5	4,4	4,0	3,8	3,5	3,2	2,9	2,7	2,4	2,2	1,9	1,9	1,7

Uvedený vývoj vedl k tomu, že se postupně snižoval rozdíl věku snoubenců mezi sňatky vysokoškoláků a sňatky celkem, až v posledních třech letech je věk vysokoškolských ženichů i nevěst (u nevěst to bylo již i v roce 2003) dokonce menší než ve svatbách ostatních. Změna ve sňatkovém věku vysokoškoláků není tedy proti roku 1991 tak velká jako u ostatních sňatků. Zatímco na počátku hodnoceného období ještě „dozníval“ u „nevysokoškolských“ svateb předchozí obvyklý brzký sňatkový věk,

u vysokoškoláků byl tento věk již tehdy, v souvislosti s věkem, ve kterém vysokoškolské studium končí, větší, neboť teprve po ukončení studia šlo o „vysokoškolskou“ svatbu.

Manželství uzavřená mezi oběma vysokoškoláky se od úhrnu za ČR liší i ve struktuře dle vzájemného vztahu věku snoubenců. Vysokoškolská manželství mají větší zastoupení těch sňatků, ve kterých je věk snoubenců shodný (má se na mysli věk vyjádřený v dokončených rocích). Naproti tomu nižší je podíl sňatků se starší nevěstou a zejména sňatků se starším ženichem. Obdobná je situace při srovnání sňatků svobodných snoubenců – pouze podíl sňatků se starší nevěstou se u vysokoškoláků od celkové populace příliš neliší. Pokud do hodnocení zahrneme i sňatky pouze s jedním vysokoškolákem, pak sňatky typu vysokoškolačka s nevysokoškolákem mají největší zastoupení případů s ženou starší než muž. Zároveň platí, že se struktury postupně k sobě přibližují – u sňatků typu vysokoškolačka s nevysokoškolákem podíl starších žen klesá, u ostatních typů vzrůstá.

Tab. 4.9. Struktura sňatků podle vztahu věku snoubenců

	v %															
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Sňatky obou vysokoškoláků celkem (tj. bez rozlišení rodinného stavu)																
Starší ženich	69,1	.	.	67,4	67,9	64,6	65,4	66,0	66,0	63,7	63,6	65,4	63,9	65,1	65,3	64,1
Stejný věk	14,8	.	.	17,1	16,1	19,3	18,3	18,7	19,1	19,6	19,3	18,1	18,5	17,2	16,4	17,1
Starší nevěsta	16,1	.	.	15,5	16,0	16,1	16,3	15,3	15,0	16,7	17,2	16,5	17,6	17,8	18,3	18,8
Sňatky obou vysokoškoláků svobodných																
Starší ženich	65,0	.	.	64,5	64,2	61,2	61,5	62,8	61,9	60,3	60,7	62,0	60,2	62,2	62,4	61,5
Stejný věk	18,7	.	.	20,6	19,8	22,9	22,5	22,9	23,1	23,5	22,5	21,4	21,4	19,6	18,3	19,2
Starší nevěsta	16,3	.	.	14,9	16,0	15,9	16,0	14,3	15,0	16,2	16,8	16,6	18,4	18,1	19,3	19,3
Sňatky: ženich vysokoškolák, nevěsta nevysokoškolačka, sňatky uvedeného typu celkem (tj. bez rozlišení rodinného stavu)																
Starší ženich	85,0	.	.	85,3	84,0	82,5	81,4	82,0	82,5	80,3	79,8	79,3	78,7	76,2	76,7	74,6
Stejný věk	5,4	.	.	5,3	6,1	6,8	6,8	7,2	6,4	7,9	7,9	8,3	7,9	8,9	8,9	9,4
Starší nevěsta	9,7	.	.	9,4	9,9	10,7	11,8	10,8	11,1	11,8	12,3	12,4	13,4	15,0	14,4	16,0
Sňatky: ženich nevysokoškolák, nevěsta vysokoškolačka, sňatky uvedeného typu celkem (tj. bez rozlišení rodinného stavu)																
Starší ženich	60,6	.	.	60,0	60,7	60,9	58,5	60,2	61,5	61,1	60,4	61,6	64,6	63,3	64,2	65,9
Stejný věk	13,8	.	.	12,5	12,3	11,9	13,7	12,1	13,7	12,9	12,8	12,5	11,8	12,5	12,5	12,0
Starší nevěsta	25,7	.	.	27,5	27,0	27,2	27,8	27,6	24,9	26,0	26,8	25,8	23,6	24,2	23,3	22,2

Obdobné vztahy platí i při porovnávání průměrného věku snoubenců – věková převaha ženichů nad nevěstami je ve sňatcích vysokoškoláků menší než v celé populaci. Ve sňatcích vysokoškolák s ženou jiného vzdělání je věková převaha ženichů větší než ve sňatcích vysokoškolačka – nevysokoškolák.

Tab. 4.10. Struktura sňatků vysokoškoláků podle vztahu věku snoubenců rozdíl proti sňatkům celkem

	v procentních bodech															
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Sňatky obou vysokoškoláků celkem (tj. bez rozlišení rodinného stavu)																
Starší ženich	-4,8	.	.	-5,6	-4,2	-6,8	-5,2	-4,8	-4,9	-6,3	-5,9	-4,2	-5,7	-4,2	-4,1	-5,2
Stejný věk	3,7	.	.	6,1	5,2	8,4	7,7	7,9	8,6	9,0	8,7	7,7	8,2	7,2	6,5	7,1
Starší nevěsta	1,1	.	.	-0,4	-0,9	-1,6	-2,5	-3,1	-3,7	-2,7	-2,8	-3,4	-2,5	-3,0	-2,3	-2,0
Sňatky obou vysokoškoláků svobodných																
Starší ženich	-10,7	.	.	-9,7	-8,9	-11,2	-10,7	-8,8	-9,8	-10,3	-9,5	-7,9	-9,6	-7,4	-7,5	-8,2
Stejný věk	5,6	.	.	7,2	6,3	9,5	9,3	9,5	10,1	10,5	9,7	8,6	8,6	7,3	6,4	7,1
Starší nevěsta	5,1	.	.	2,5	2,5	1,7	1,3	-0,7	-0,3	-0,2	-0,2	-0,6	1,0	0,1	1,1	1,1

Tab. 4.11. Rozdíl průměrného věku ženicha a nevěsty

v rocích

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Sňatky obou vysokoškoláků celkem (tj. bez rozlišení rodinného stavu)															
Rozdíl věku ženicha a nevěsty	3,1	.	.	2,9	3,0	2,8	3,0	2,9	2,9	2,7	2,5	2,8	2,6	2,5	2,6	2,5
Rozdíl rozdílů proti sňatkům celkem	0,2	.	.	-0,1	0,1	-0,2	0,0	-0,1	-0,1	-0,3	-0,4	-0,2	-0,5	-0,4	-0,4	-0,5
	Sňatky obou vysokoškoláků svobodných															
Rozdíl věku ženicha a nevěsty	1,9	.	.	1,9	1,9	1,8	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	2,0	1,7	1,8	1,8	1,7
Rozdíl rozdílů proti sňatkům celkem	-0,6	.	.	-0,6	-0,5	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6	-0,4	-0,6	-0,6	-0,6	-0,7
	Sňatky: ženich vysokoškolák, nevěsta nevysokoškolačka, sňatky uvedeného typu celkem (tj. bez rozlišení rodinného stavu)															
Rozdíl věku ženicha a nevěsty	4,9	.	.	5,2	5,2	5,1	5,0	5,2	5,1	5,0	4,8	4,8	4,5	4,4	4,4	4,1
	Sňatky: ženich nevysokoškolák, nevěsta vysokoškolačka, sňatky uvedeného typu celkem (tj. bez rozlišení rodinného stavu)															
Rozdíl věku ženicha a nevěsty	2,5	.	.	2,5	2,4	2,3	2,2	2,2	2,2	2,1	2,0	2,0	2,2	2,1	2,1	2,3

Mezi ženichy vysokoškoláky byli ve větší míře než u nevěst stejného vzdělání zastoupeny osoby jiného než českého **státního občanství**. Nejvíce ženichů vysokoškoláků bylo z USA a Slovenska a dále ze Spojeného království, Německa, Ruska atd. Pokud vstupovali „čeští“ vysokoškolští ženiši do manželského svazku s cizinkou, bylo to nejčastěji se Slovenkou, Ukrajinkou či Ruskou. Pokud měly vysokoškolsky vzdělané „české“ ženy za partnera cizince, byly to v největším počtu osoby se státním občanstvím Slovenska, Německa, USA a Spojeného království. Mezi nevěstami vysokoškolačkami s jiným než českým občanstvím převažovaly Ukrajinky, Slovenky a Rusky.

Tab. 4.12. Sňatky mužů s vysokoškolským vzděláním podle státního občanství úhrn za roky 1995 - 2006

	Počet	Podíl (v %)	
		z celku	z dílčího úhrnu
Celkem	92 329	100,0	x
v tom STOB ¹⁾ :			
Česko	85 050	92,1	x
v tom STOB ¹⁾ nevěsty:			
Česko	82 792	89,7	x
jiné celkem	2 258	2,4	100,0
z toho: Slovensko	829	0,9	36,7
Ukrajina	358	0,4	15,9
Rusko	207	0,2	9,2
USA	100	0,1	4,4
Polsko	94	0,1	4,2
Německo	62	0,1	2,7
Japonsko	41	0,0	1,8
jiné	7 279	7,9	100,0
z toho STOB ¹⁾ ženicha:			
USA	923	1,0	12,7
Slovensko	916	1,0	12,6
Spojené království	746	0,8	10,2
Německo	688	0,7	9,5
Rusko	523	0,6	7,2
Ukrajina	398	0,4	5,5
Francie	309	0,3	4,2
Nizozemsko	191	0,2	2,6
Itálie	131	0,1	1,8
Rakousko	127	0,1	1,7
Kanada	120	0,1	1,6
Polsko	102	0,1	1,4
z toho STOB ¹⁾ nevěsty:			
Česko	6 979	7,6	95,9
Ukrajina	60	0,1	0,8
Rusko	44	0,0	0,6
Slovensko	43	0,0	0,6

¹⁾ STOB = státní občanství

Tab. 4.13. Sňatky žen s vysokoškolským vzděláním podle státního občanství úhrn za roky 1995 - 2006

	Počet	Podíl (v %)	
		z celku	z dílčího úhrnu
Celkem	76 751	100,0	x
v tom STOB ¹⁾ :			
Česko	72 866	94,9	x
v tom STOB ¹⁾ ženicha:			
Česko	68 886	89,8	x
jiné celkem	3 980	5,2	100,0
z toho: Slovensko	653	0,9	16,4
Německo	497	0,6	12,5
USA	474	0,6	11,9
Spojené království	406	0,5	10,2
Francie	193	0,3	4,8
Itálie	144	0,2	3,6
Nizozemsko	132	0,2	3,3
Rakousko	117	0,2	2,9
Ukrajina	102	0,1	2,6
jiné	3 885	5,1	100,0
z toho STOB ¹⁾ nevěsty:			
Ukrajina	1 019	1,3	26,2
Slovensko	787	1,0	20,3
Rusko	689	0,9	17,7
USA	155	0,2	4,0
Kazachstán	130	0,2	3,3
Bělorusko	107	0,1	2,8
Polsko	104	0,1	2,7
Buharsko	54	0,1	1,4
Německo	53	0,1	1,4
Japonsko	49	0,1	1,3
Moldávie	44	0,1	1,1
Vietnam	44	0,1	1,1
Spojené království	44	0,1	1,1
Arménie	41	0,1	1,1
z toho STOB ¹⁾ ženicha:			
Česko	3 659	4,8	94,2
Ukrajina	39	0,1	1,0
Rusko	28	0,0	0,7
Slovensko	15	0,0	0,4
Spojené království	13	0,0	0,3
Německo	12	0,0	0,3
Buharsko	10	0,0	0,3

¹⁾ STOB = státní občanství